

Hét és fél ezer üzlet

Csongrád megyében a működő kiskereskedelmi és vendéglátóipari üzletek száma 7400-ra tehető, az önkormányzati nyilvántartások szerint. Számuk egy év alatt 1300 egységgel, több mint 20 százalékkal bővült. A kereskedelem privatizációjának leállítását jelenti, hogy már második éve az üzletek 66-67 százaléka működik egyéni vállalkozás keretében, míg a korábbi időszakokban az arány állandóan növekedett.

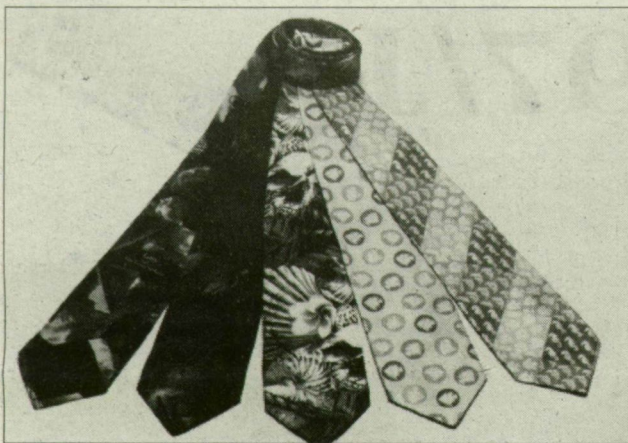
Az üzlethálózat nagy része – a népességgel azonos hányada – a városokban koncentrálódik. Szeged kereskedelmi centrum szerepére csupán a népesség arányánál 4-5 százalékkal nagyobb bolti koncentrációs arány utal. Általában jellemző a megyére, hogy egyéni üzelmeltetésű kereskedelmi bolthálózat a kisebb városokban és községekben működik jelentősebb részarányban.

A hálózat nagyságát alakító új üzletnyitások, illetve meg-

szünések gyakorisága a korábbi évekhez hasonló. A gazdasági helyzettel összefüggésben az induló vállalkozások nagy része a kereskedelmi tevékenység megkezdését tartja optimális megoldásnak. Ezek a vállalkozások részben kényszerhelyzetből indulnak, és kevés a döntés mögött az ésszerűség és a célszerűség. Ezt látják igazolni, hogy az új üzletek nyitása mellett még mindig jelentős a sikertelen vállalkozás, mely az üzlet – a vállalkozói engedély – megszüntetésével zárul.

1993-ban közel 2500 új üzlet nyitására adtak az önkormányzatok engedélyt, melyeknek csaknem háromnegyede egyéni vállalkozás volt. Az 1150 megszüntetésből ennél nagyobb arányban – közel 80 százalékkal – részesedtek a magánvállalkozók. A legtöbb új üzlet az élelmiszer és élelmiszer jellegű vegyes, valamint a textil és ruházati kisüzlet üzletkörökben nyitották, de a megszűnő is itt voltak a legnagyobb számúak. A tökéletesen üzleti vállalkozások jellemzően lényegesen kisebb arányban szűnnek meg, mint a kis forgótökével nyitottak.

Donkáné Verebes Éva
KSH

Nyakkendők. Sok kis ruhaüzlet

– Szegedre valóban „hazajöttem” – kezdi a beszélgetést az igazgató. – Itt is születtem. Édesapám székely családja Erdélyből került a Tisza-parti városba a század elején, édesanyám pedig anyai ágon szegedi hajóépítő ősökkel rendelkezik. Hárman voltunk testvérek, festő öcsém meghalt, fiatalabb öcsém tanár. Gépipari technikumban érettségiztem, majd a műszaki egyetemre jártam Budapestre 1959-64 között. Örülök annak, hogy mérnök lettem, bár érdekelt az iparművészet, az ipari formatervezés is. Olyannyira, hogy még a műszaki egyetemi diplomamunkám is a szerszámgépek ipari formatervezésével foglalkozott. (Talán nemcsak festő öcsém, én is örököltem valamit címfestő édesapámtól.)

● **Majd első munkahelye a Huszár utcai gyár lett...**

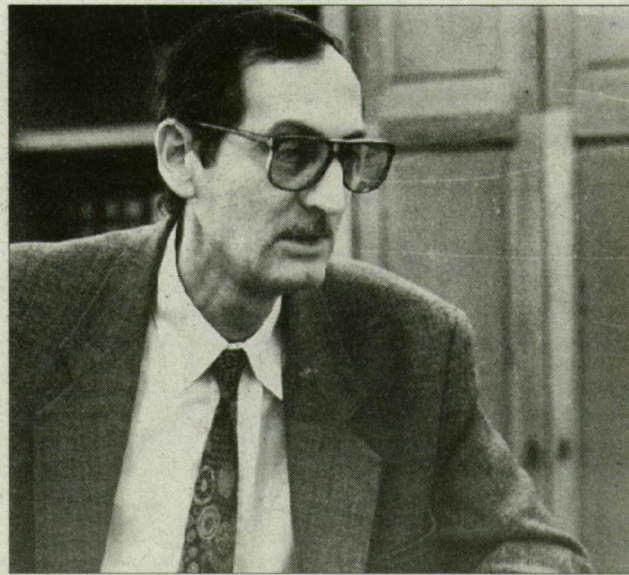
– Előbb gépkezelő, majd üzemi technológus voltam. Az üzemi tapasztalatokat nem éreztem hiábavalónak, hiszen az egyetemen nem lehet a kábelgyártásból gyakorlatot szereznem. Később aztán eljutottam addig a pontig, hogy kicsit „tele lettem a kábelgyártással”, mint miden fiatal. Tíz évig másutt, az olajiparban, mint beruházó mérnök, az NDK-ban pedig egy műszálgárban – 1973-77-ig – mint mérnök-tanár dolgoztam. Ezt követően „visszahívtak a kábelgyártás”.

● **Nagy szeretettel beszél a kábelgyártásról. Mi ennek az oka?**

– A kábelgyártás nemcsak a szakmám, a hobbim is lett. Egy új technológia megvalósítása, egy új kábelgyártásba vétele számomra még ma is örömet okoz. Nekem ez a különös szakma annyit adott, amennyit kevesen kapnak meg az élettől. Műszaki osztályvezető, majd műszaki igazgató koromban indult meg Szegeden a telefonkábel gyártás igazi fejlesztése. A vazelinoltású telefonkábel előállítását ma is az egyik fő profil. A Dunakábelben aztán

● Kábelgyártás a hobbija

„Hazajöttem Szegedre”

Zoltánfi Zoltán. Akit visszahívtak. (Fotó: Schmidt Andrea)

Zoltánfi Zoltánt, a Szegedi Kábelgyár idén február 1-jén kinevezett igazgatóját már akkor „tesztelhette” a Siemens, a mostani tulajdonos, amikor még szóba sem került a Magyar Kábel Művek privatizációja. Zoltánfi ugyanis négy évig a Siemens egyik cége, a Dunakábel Kft. magyar-osztrák vegyesvállalat egyik ügyvezető igazgatójaként tevékenykedett Budapesten. Abból a székéből érkezett újra haza, Szegedre.

megértem álmaim megvalósulását, a világ talán legkorszerűbb réz telefonkábel gyára formájában.

● **Amikor a Dunakábelhez került, a szegedi műszaki igazgatóságot hagyta itt.**

– Az egy nagy kihívást jelentett számomra. Mivel egy új gyár létrehozásához nem volt elegendő tőke, szóba került vegyesvállalat alapítása az osztrákokkal, az OEKW-val, amelynek a többségi tulajdonosa különben a Siemens. A német ügyvezetővel ketten kezdtük meg a munkát 1989-ben –

a családom különben maradt Szegeden –, s csak érdekességképpen mondom, hogy egy volt párttitkári irodában. A Dunakábel Kft., az itthoni legkorszerűbb réz telefonkábelgyártó üzem avatására 1992-ben került sor. Amikor „az a gyerek is felnőtt”, kaptam megbízást a már az OEKW által privatizált Magyar Kábel Művek Szegedi Kábelgyárának igazgatói munkakörére, 1994. február 1-jétől.

● **Ahogy a Délmagyarország és a Csongrád Megyei Hírlap annak idején meg is írta, az OEKW 1993.**

december 17-én 57,3 százalékkal lett tulajdonos. Ön két és fél hónappal később egy jól működő gyárat vett át, de új előírásokkal.

– Az új tulajdonos egyik mércéje, hogy ahány dolgozó, annyszor 8 millió forintos termelési érték. A szegedi közel 500 embernek tehát 4 milliárdot kellene produkálnia éves szinten. De ezt az eredményt csak 4-5 év múlva kell hozni, jelenleg 5 millió forint környékén járunk, fejenként.

● **Hogy sikerült az első félév?**

– A tavalyi rossz második félévből kiindulva óvatosan terveztünk, éves szinten 2 milliárd forintos termelésre számítottunk. Április elején azonban meglódult a telefonkábel gyártás, a Matáv privatizációs bevételeinek köszönhetően. Azóta folyamatos a termelés, szombat-vasárnap is dolgozunk. Év végére a teljes forgalom elérheti a 2,3-2,4 milliárd forintot, az első félévét pedig 1,1 milliárddal zártuk.

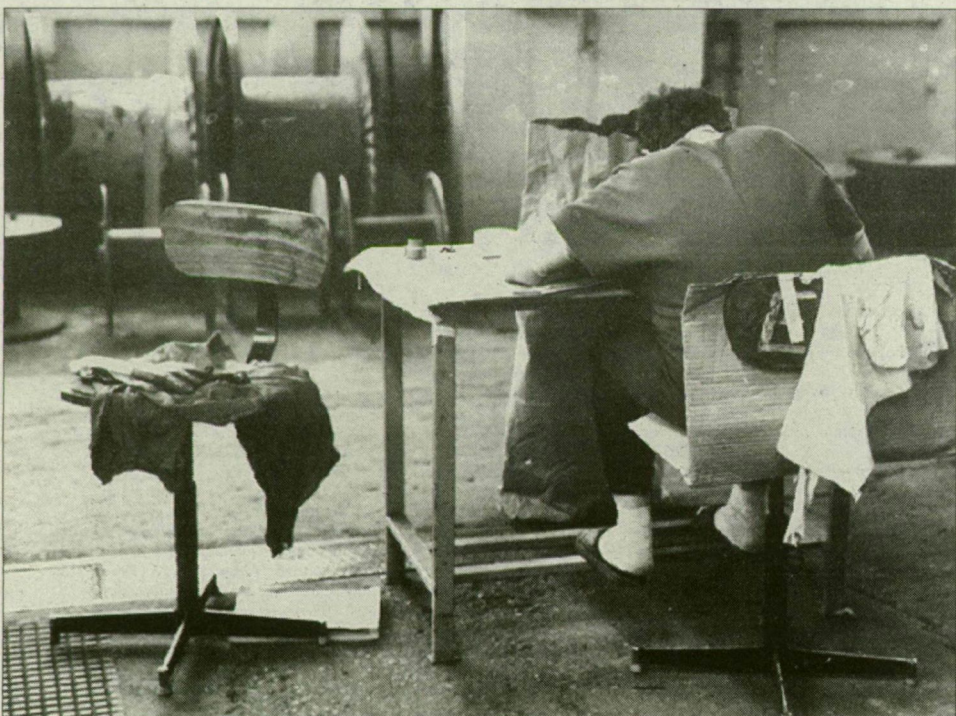
● **Befejezésül még egy kérdés: örül-e a család, hogy újra együtt vannak?**

– Hadd mondjam el, a családom nem azért maradt itthon, mert nem volt „bátorsága” velem jönni. A feleségem az Első Magyar Kenderfonó Rt. kereskedelmi igazgatója, szereti a munkáját. A lányom pedig velem élt a dunakábeli évek alatt és végezte el Pesten a kereskedelmi és vendéglátóipari főiskolát. Egy évet Franciaországban töltött el, ahol a harmadik diplomáját szerezte be, s Budapesten szeretne elhelyezkedni. A fiam még tanul. Mellesleg a szegedi baráti köröm, kapcsolataim megmaradtak a négy év alatt.

Fekete Klára

● Munkaruhadivatok

Sovány és telt megrendelések

Munkahelyi csendélet. A ruha is teszi. (Fotó: Schmidt Andrea)

A Sándorfalvi Ruházati és Szakipari Szövetkezetnél, amikor munkaruha készítésre szakosodtak, bizonyára azt gondolták, döntésükkel megmenekültek a ruházati szakma divától és szezonról függő rendelési hullámaiktól. A biztonságérzetet fokozhatta, hogy Svédország második legnagyobb szakképe köztette itt le a teljes kapacitást. A bér munka jellegének megfelelően a modelleket készen adták, s a megkövetelt minőséghez szükséges techni-

kai eszközök beszerzésében is folyamatosan közreműködnek. A konstrukcióból adódóan a tevékenység nem kecseset kimagasló nyereséggel. A kicsi, de a tömegtermeléssel mégis összerakódó biztos haszon folyamatos munkát és jövedelmet ígért az itt dolgozóknak.

A valóság nem kíméli az elméleteket. Solymossy András, a telephelyekkel együtt ma közel 150 embert foglalkoztató szövetkezet elnöke, érdeklődésünkre a cég egy nehéz életsza-

kaszáról tudott beszámolni. Míg '92-ben 125 ezer munkaruhát gyárthattak, addig a tavalyi év első hét hónapjában csak 18 ezerre kaptak megrendelést. A kapcsolat, a partneri viszony folyamatos volt, csak épp a tartalom hiányzott belőle. Kiderült, hogy a munkaruha piacnak is van divatja. Csak ez nem évszakhoz, színekhez, hanem a politikához és a gazdaság állapotához kötődik. A kormányváltás és recesszió még a jóléti, svéd állam mun-

káltatóit is kivárára, takarékosra készítette. Csak azt nem lehetett tudni, meddig tart ez az állapot.

Sándorfalván is el kellett gondolkodni, hogy a hónapokra munka nélkül maradt dolgozókat fizetetlen szabadságra küldjék, új munkát keressen a szövetkezet, vagy bízva a jobb időkben, fizetett állásidővel be kelljen ki a mélypontot. Az első változat azért sem állta ki az élet próbáját, mert az előző év jó keresete nyomán az emberek tömegesen mentek volna munkanélküli segélyre. E lehetőséggel szemben ki engedhetne volna meg magának, hogy hónapokig ne járuljon hozzá a családi költségvetéshez. Dívattermékekre sem lehetett felkészületlenül átvállalni, a pár tucatos, változatos tételek egészen más szervezést, tudást és technikai felszereltséget igényelnek.

Maradt a megfizetett télenység, amennyiben volt miből. A veszteséget végül a vagyonnal szemben számolták el. Öt olyan hónapjuk volt, amikor kevesebb pénzt kaptak a kiszállított áruért, mint a kifizetett nettó bér. Ma úgy tűnik, helyes volt meghozni a kockázatos döntést. Tavaly az utolsó öt hónapban helyreállt az egyensúly, 60 ezer munkaruhára kaptak rendelést. S e tendenciát folytatásaként az idén 50-52 milliós árbevétellel kecsegtető, 140 ezer darabos teljesítményre kötelezték el magukat. Ehhez az ütemhez a sándorfalvi, kisteleki és csanyteleki mellett a nemrégiben megvásárolt bugaci varroda teljesítményére is szükség van.

T. Sz. I.

● Világ gazdasági Kutatóintézet

„Kihívások”

A Kritériumok és teendők Magyarország Európai Uniói tagságával kapcsolatban címmel napvilágot látott tanulmány szerint az integráció érési folyamatot kellene meghatározó kritériumoknak tekinteni. Az önmagukban is kétséges mennyiségi mutatók helyett a minőségiekre kellene helyezni a hangsúlyt, hiszen a piactudomány átmenetet, még inkább pedig a csatlakozni kívánó országokban rejlő jövőbeli potenciált ilyen adatokkal lehet csak jellemezni.

A tanulmány emlékeztet arra, noha korábban nem volt gyakorlat, Brüsszel a teljes jogú tagságra pályázó átalakuló országokkal szemben feltételeket támasztott. Ezek között szerepel az adott országokban a demokrácia és a törvényesség megszilárdulása, a piactudomány kialakítása, illetve a maashtichti-elvek elfogadása. Az unió által meghatározott kritériumoknak egyelőre egyetlen csatlakozni kívánó kelet-európai ország sem tud megfelelni. Magyarország teljes jogú tagsága is legkorábban az ezredfordulóra prognosztizálható.

A tanulmány megállapítása szerint az addig rendelkezésre álló idő alatt el kell indítani a magyar gazdaság modernizációját, amely a gazdaságpolitikai prioritások átrendezésével, a növekedés újraindításával, és

Magyarországnak tudatosítania kellene az Európai Unióval, hogy az integrációra való alkalmasság megítélése során nem a piactudományi normák számszerűségét, hanem az átalakulási folyamat dinamikáját kellene mércének tekinteni – olvasható a Világ gazdasági Kutatóintézet „Kihívások” sorozatban megjelent legutóbbi munkájában.

a beruházások fellendítésével érhető el. Bizonyos feladatok megvalósításában, így például az ipar rekonstrukciójához, a magyar mezőgazdaság közönségi illeszkedéséhez, élni kellene az unió pénzügyi támogatásával. Ezek során következetesen kell képviselni azt az álláspontot, hogy ez a pénzügyi segítség nem a szociális újraorientációt, hanem a modernizációs finanszírozását szolgálja.

Fontos megállapítása a tanulmánynak, hogy a teljes jogú tagságra való felkészülés rendkívül alapos munkát igényel, s az így kialakult elképzeléseket egységes nemzeti álláspontként kell képviselni. Ha a terv bármelyik elemében is az országon belül nincs egyetértés, az a magyar fél tárgyalási alkupozícióját rontja.